

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор _____ Ю.О. Лянной

«_____» _____ 201__

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

**011 Освітні, педагогічні науки
(Методика виховної роботи)**

Методика виховної роботи в позашкільних закладах освіти

Розробник:

Осьмук Наталія Григорівна – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри педагогіки.

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри

Протокол № ____ від «____» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

Сбруєва А.А. доктор пед. наук, професор _____

1. Мета підвищення кваліфікації

Ознайомитись з сучасними вимогами до організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти, організаційно-методичними новаціями в організації діяльності за різними напрямками позашкільної роботи, тенденціями розвитку системи закладів позашкільної освіти на сучасному етапі. Набути досвіду організації та здійснення різноманітних форм індивідуальної, групової та масової роботи в умовах закладу позашкільної освіти (ПЗО).

2. Результати підвищення кваліфікації

- **Знання** про законодавчу базу щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування закладів позашкільної освіти.
- **Знання** про планування та організацію виховного процесу в різних типах ПЗО.
- **Знання** про сутність і складові методичного забезпечення освітнього процесу в різних типах ПЗО.
- **Вміння** планувати та організовувати освітній процес гуртків, секцій, студій, ансамблів тощо, обирати та застосовувати відповідне методичне і матеріально-технічне забезпечення.
- **Вміння** реалізовувати освітні завдання в процесі індивідуальної, групової, масової роботи, обирати й реалізовувати різні методи й технології виховної роботи.
- **Вміння** здійснювати ефективне керівництво у роботі з педагогічним персоналом ПЗО.
- **Навички** ефективної комунікації під час організації та здійснення виховного процесу.
- **Навички** професійної мовленнєвої культури.

3. Програма підвищення кваліфікації

4.

Розділ 1. РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Тема 1.1. Історія становлення системи позашкільної освіти в Україні.

Тема 1.2. Тенденції розвитку позашкільної освіти в сучасних умовах.

Позашкільна освіта в Україні: історія та перспективи розвитку.

Розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 2.1. Педагогічні засади виховання особистості в позашкільних навчальних закладах.

Виховна система позашкільного закладу освіти.

Тема 2.2. Організаційні основи реалізації виховного потенціалу позашкільних навчальних закладів України.

Організаційні форми та особливості реалізації пізнавальної, ігрової, спортивної, творчої, комунікативної, дозвіллевої діяльності в ПЗО.

Розділ 3. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИХОВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Тема 3.1. Методична підготовка керівника гуртка/ студії.

Модель організації роботи гуртка, студії. Планування, робоча програма.

Тема 3.2. Методика проведення занять в гуртках/ студіях позашкільних навчальних закладів.

Методика проведення різних типів занять в позашкільних навчальних закладах. Складання плану-конспекту заняття. Вибір форм і методів діяльності.

Тема 3.3. Методика організації та проведення різних форм виховної діяльності в умовах ПЗО.

Форми реалізації напрямків виховної роботи в ПЗО.

Тема 3.4. Особливості здійснення виховної роботи в різновіковому дитячому колективі в закладі ПЗО.

Поняття про дитячий колектив ПЗО. Форми й методи групової та масової роботи.

4. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Биковська О. В. Позашкільна освіта : теоретико-методичні основи : монографія / О. В. Биковська. – К. : ІВЦ АЛКОН, 2008. – 336 с.

2. Биковська О. В. Сучасні положення теорії та методики позашкільної освіти / О. В. Биковська // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи. – Випуск 24 : збірник наукових праць / за наук. ред. О. В. Биковської. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – С. 3-8.
3. Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в територіальній громаді : теоретико-методичні основи : Монографія. – К. : Наук світ, 2006. – 363 с.
4. Бех І. Д. Позашкільне середовище як виховна система / І. Д. Бех // Матеріали I Міжнародного симпозіуму психологів позашкільних навчальних закладів [“Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу в позашкільних навчальних закладах”], (Київ, 1-3 березня 2012). – К., 2012. – С.11-15.
5. Дорожня карта стратегічного розвитку позашкільної освіти України на 2019-2023 рр.// Стратегія розвитку позашкільної освіти / за ред. проф. О. В. Биковської. – К. : ІВЦ АЛКОН, 2018. С.76-84
6. [Закон України «Про загальну середню освіту»](https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14). Режим доступу <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
7. Ковбасенко Л. І. Організаційно-педагогічні основи діяльності сучасного позашкільного навчального закладу : методичний посібник / Л. І. Ковбасенко. – К., 2000. – 53 с.
8. Литовченко О. В. Виховання соціально компетентної особистості в позашкільному навчальному закладі / О. Литовченко // Шлях освіти. – К. : Педагогічна преса. – 2009. – №4. – С. 28-31.
9. Методичні рекомендації щодо реалізації ключової реформи Міністерства освіти і науки України «Нова українська школа» в позашкільлі <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/mrrkr.pdf>
10. [Закон України «Про позашкільну освіту»](https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1841-14). Режим доступу <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>
11. Оптимізація виховного потенціалу позашкільного навчального закладу:

колективна монографія / [Вербицький В.В., Литовченко О.В., Ковбасенко Л.І. та ін.]; за ред. О.В. Литовченко. — К. : Педагогічна думка , 2012. — с.

12. Позашкільна освіта в Україні : навч. посібник / за ред. О. В. Биковської. — К. : ІВЦ АЛКОН, 2006. — 224 с.

13. Пустовіт Г. П. Позашкільна освіта і виховання : теоретико-дидактичний аспект : Монографія / Г. П. Пустовіт. Книга 1. — Миколаїв : Видавництво МДУ ім. В. О. Сухомлинського, 2010. — 379 с.

14. Стратегія розвитку позашкільної освіти / за ред. проф. О. В. Биковської. — К. : ІВЦ АЛКОН, 2018. — 96 с. Режим доступу <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/23320/1/Stratehii%20Rozvytku%20Pozashkilnoi%20Osvity.pdf>

15. Сумський обласний центр позашкільної освіти та роботи з молоддю <http://ocpo.sumy.ua/>

16. Сущенко Т. І. Основи позашкільної педагогіки : Посібник для класних керівників, педагогів позашкільних закладів / Т. І. Сущенко. — Мінськ : Бел. навука, 2000. — 221 с.

17. Тихенко Л. В. Роль позашкільних навчальних закладів у організації вільного часу дітей і учнівської молоді / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи. — Випуск 24 : збірник наукових праць / за наук. ред. О. В. Биковської. — К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. — С. 166-170.

18. Яременко, Л. Реалізація функцій організації дозвілля і формування творчих здібностей особистості в позашкільній освіті [Текст] / Л. Яременко // Рідна школа. — 2015. — № 5/6. — С. 62-66.

Додаткові:

1. Биковська О. В. Особливості професійної підготовки педагогів для системи позашкільної освіти // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Режим доступу <http://www.enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/944/1/2.pdf>

2. Белецька, І. В. Шляхи організації змістовного дозвілля підлітків за

місцем проживання [Текст] / І. В. Белецька // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – № 4. – С. 11-15.

3. Бондар Л. М. Формування мотивації на здоровий спосіб життя у вихованців позашкільних навчальних закладів / Л. М. Бондар, Н. Ю. Сидоренко // Освіта Сумщини : наук.-метод. журнал. – Суми : ОППО – 2010. – Вип. 3. – С. 48-51.

4. Вербицкий В. В. Стратегические ориентиры развития системы внешкольного эколого-натуралистического образования Украины / В. В. Вербицкий // Позашкільна освіта : стратегії, інновації, практика : [зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф.], (21-23 травня 2009 р.) / Міністерство освіти і науки України, Національний еколого-натуралістичний центр [та ін.]. – Суми : ПП “Рудень С. І.”. – 2009. – С. 6-16.

5. Від профільного навчання до профільної освіти. Стратегія локальних змін позашкільного навчального закладу нового типу (з досвіду роботи Рівненського міського палацу дітей та молоді) : наук.-метод. посібник / За ред. І. О. Первушевської. – Рівне : ПДМ, 2010. – 606 с.

6. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посібник. -К.: Академвидав, 2011. – 256 с.

7. Дозвілля школярів: ігри, конкурси, розваги / [упоряд.: Л. Шелестова, Н. Чиренко, Н. Чернякова]. - К. : Шкільний світ, 2012. - 126 с. - (Бібліотека "Шкільного світу").

8. Наумчук, І. А. Розвиток професійної культури керівника позашкільного навчального закладу в системі післядипломної педагогічної освіти [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика проф. освіти (011 - Освітні, педагогічні науки)" / І. А. Наумчук ; НАПН України, Державний вищий навчальний заклад "Університет менеджменту освіти" ; [науковий керівник В. І. Маслов]. – Київ, 2019. – 19 с.

9. Немцева, Т. О. Виховання громадянської ініціативності старшокласників у позакласній діяльності [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед.

наук : спец. 13.00.07 "Теорія і методика виховання" / Т. О. Немцева ; НАПН України, Ін-т проблем виховання. – Київ, 2017. – 20 с. – 3 грн 15 к.

10. Про внесення змін до переліку позашкільних навчальних закладів та заходів з позашкільної роботи з дітьми, а також закладів та заходів у галузі освіти, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з держ. бюджету [Текст] : постанова від 30.01.19 р., № 202 / Україна. Кабінет Міністрів // Урядовий кур'єр. – 2019. – № 54, 20 березня. – С. 18.

11. [Соціально-педагогічні основи розвитку особистості в сучасних умовах комунікації: досвід, проблеми, перспективи](#); за заг. ред. О. А. Удалової, Г. В. Буянової, Н. І. Шевчук. – К., 2017. – 201 с.

12. Суцєнко Т. І. Позашкільна педагогіка : Навч. посібник. – К. : ІСДО, 1996. – 144 с.

13. Чашечнікова, Н. В. Патріотичне виховання молодших школярів засобами народного танцю в позашкільних навчальних закладах [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.07 "Теорія і методика виховання" / Н. В. Чашечнікова ; МОН України, Вінницький державний педагогічний ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2017. – 19 с.

14. Цимбалюк Н.М. Дозвілля в Україні. Теоретичні та емпіричні аспекти. Монографія: Наталія Миколаївна Цимбалюк. – К.: ДАКККіМ, 2003. – 224 с.

15. Позашкільна освіта : стратегія, інновації, практика : [збірник статей міжнародної наук.-практ. конф.]. – Суми, 2009. – 328 с. 4. Пустовіт Г. П. Теоретичні засади і методичні підходи щодо формування творчої особистості в позашкільних навчальних закладах / Г. П. Пустовіт // Теоретико-методичні основи творчої особистості в умовах позашкільних навчальних закладів : зб. мат. наук.-практ. конф. – К., 2006. – С. 38-69.

16. <https://dityinfo.com/dozvillya.html>

17. <https://childdevelop.com.ua/articles/leisure/>

18. <https://mon.gov.ua/ua/tag/pozashkilna-osvita>

19. <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/navchalni->

[programi/](#)